

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Сумська обласна державна адміністрація
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ: ГЛОБАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ ЗМІН

Матеріали ІІ Міжнародної
науково-практичної конференції

26–27 березня 2015 року

Том 2

Суми
Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка
2015

УДК 378:005.591.6(082)

ББК 74.584я43

I 66

*Рекомендовано до друку вченю радою Сумського державного
педагогічного університету імені А. С. Макаренка
(протокол № 7 від 23.02.2015 р.)*

Редакційна колегія:

- А. А. Сбруєва – доктор педагогічних наук, професор;
С. Б. Кузікова – доктор психологічних наук, професор;
О. І. Огінсько – доктор педагогічних наук, професор;
О. Ю. Щербина-Яковлєва – доктор філософських наук, професор;
О. Г. Козлова – кандидат педагогічних наук, професор;
М. О. Лазарев – кандидат педагогічних наук, професор;
О. В. Зосименко – кандидат педагогічних наук, доцент;
Ю. А. Картава – кандидат педагогічних наук, доцент;
С. М. Кондратюк – кандидат педагогічних наук, доцент;
О. В. Листопад - кандидат педагогічних наук, доцент;
Т. Б. Тарасова – кандидат психологічних наук, доцент;
І. А. Чистякова – кандидат педагогічних наук, доцент

Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (26–27 березня 2015 року, м. Суми). – Том 2. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – 336 с.

ISBN 978-966-698-190-8 (повне зібрання)

ISBN 978-966-698-193-9 (том 2)

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін».

У частині другій матеріалів конференції розглядаються особливості професійної підготовки менеджерів інноваційного розвитку вищої освіти в Україні та у світі; питання оптимізації інноваційної освіти і процесів самореалізації творчого потенціалу особистості; інновацій у підготовці фахівців з дошкільної та початкової освіти; інноваційні технології професійної підготовки соціальних педагогів у суспільстві ризику; інновації в корекційній та інклузивній освіті.

УДК 378:005.591.6(082)

ББК 74.584я43

Т. П. Спіріна, Л. В. Середа
Київський університет імені Бориса Грінченка

**ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ
ПРОФІЛАКТИКИ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ СЕРЕД УЧНІВ
ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

Сьогодні, внаслідок зростання безробіття, зменшення асигнувань на програми соціального захисту, зубожиня населення, українське суспільство стикається з новими викликами та проблемами. Серйозну загрозу для внутрішньої безпеки держави та її демографічної ситуації становить торгівля людьми, як одна з форм порушення прав людини в сучасному світі.

У ситуації з торгівлею людьми порушуються такі базові права, як право на життя, свободу й особисту недоторканість, свободу від рабства, право на свободу від катувань, жорстокого чи нелюдського ставлення, рівність перед законом, свободу пересування та проживання, право на відповідний рівень життя, право на відпочинок тощо.

Країни, задіяні в торгівлі людьми, поділяються на три типи: країни походження – постачальниці живого товару; країни, через які здійснюється транзит людей; країни призначення, куди власне вивозяться люди. Іноді одні й ті самі країни можуть належати одночасно до двох або й усіх трьох груп [1].

Аналіз наукових джерел свідчить, що вивченням проблеми торгівлі людьми займалися: Ю. Галустян, М. Свєсюкова, С. Золотухіна, І. Трубавіна. Питання запобігання експлуатації дітей і торгівлі ними розглядались у роботах К. Левченко, Б. Лизогуба, О. Швед. Слід зазначити, що проблема протидії торгівлі людьми в науковій літературі висвітлена, здебільшого в контексті сексуальної експлуатації жінок та дітей і кримінальної відповідальності щодо цього злочину.

Соціально-педагогічна профілактика торгівлі людьми є напрямом виховної роботи з учнівською молоддю, як складова профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі. У контексті цих питань важливим напрямом діяльності, спрямованим на протидію торгівлі людьми, є проведення просвітницької роботи серед потенційної групи ризику, якою є, зокрема, учнівська молодь.

Особливо вразливою групою є учні професійно-технічних навчальних закладів. Це пов’язано з особливостями підліткового та юнацького віку, для якого характерними є вікові психологічні труднощі. Для цього періоду надзвичайно актуальною є необхідність соціальної ідентифікації, вибору системи цінностей, вибору життєвого шляху, значимих дорослих, професійне самовизначення.

У багатьох з них не сформувалися необхідні особисті якості, реальні навчальні можливості, передумови до успішної навчальної діяльності, досить часто зустрічаються учні, які характеризуються ускладненою соціалізацією, відхиленням у поведінці, несформованою мотивацією навчання. Це породжує певну суперечність, яку можна попередити або своєчасно вирішити шляхом

усебічного вивчення індивідуально-психологічних особливостей контингенту ПТНЗ через упровадження різноманітних профілактичних програм [3].

Для визначення оптимальних умов здійснення соціально-педагогічної профілактики торгівлі людьми потрібно фокусувати свою увагу на обставинах, котрі сприяють організації, впровадженню та вдосконаленню програм соціально-педагогічної профілактики торгівлі людьми, підвищують ефективність такої роботи. Вони найбільш відповідають конкретній меті та завданням програм профілактики торгівлі людьми, особливостям її реалізації в навчальних закладах різного типу, можливостям консолідації наявних ресурсів і зусиль. Виходячи з інтегрованої природи соціально-педагогічної роботи, важливо звернутися до трьох сфер формування умов соціально-педагогічної профілактики торгівлі людьми – особистість, навчально-виховний процес, соціальне середовище.

Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду програм профілактики торгівлі людьми виявив такі важливі умови, що забезпечують ефективність реалізації програм: наявність взаємодії різних суб'єктів профілактики торгівлі людьми; дотримання алгоритму основних етапів формування та реалізації програм; комплексність профілактичних завдань; залучення учнів, як групи ризику так і постраждалих від торгівлі людьми, до активної соціально значимої діяльності на всіх етапах формування й реалізації програм, перетворюючи їх з об'єктів на суб'єктів діяльності; формування готовності фахівців працювати у сфері протидії торгівлі людьми; впровадження кращого міжнародного досвіду, інноваційних методик з адаптацією до національних потреб; наявність нормативно-правового забезпечення; підготовка навчально-методичного забезпечення; організація дозвілової діяльності учнів професійно-технічних закладів [2].

Серед соціально-педагогічних чинників виникнення й поширення явища торгівлі людьми в Україні чільне місце посідають: недостатній рівень обізнаності з проблемою та її можливими наслідками серед учнівської та студентської молоді, серед батьків і суспільства загалом, відсутність у суспільній свідомості сприйняття проблеми торгівлі людьми як актуальної, неготовність педагогічних працівників до здійснення профілактичної роботи, відсутність або недостатність взаємодії суб'єктів протидії торгівлі людьми.

Аналіз соціально-педагогічних чинників проблеми торгівлі людьми, дослідження праць науковців дозволили визначити основні соціально-педагогічні умови профілактики торгівлі людьми: проведення послідовної комплексної роботи з учнями з урахуванням чинників поширення торгівлі людьми та її наслідків для розвитку особистості; здійснення систематичної інформаційно-просвітницької роботи з батьками, опікунами; формування готовності педагогічних працівників до соціально-педагогічної профілактики торгівлі людьми; налагодження взаємодії між різними суб'єктами профілактики торгівлі людьми.

Соціально-педагогічна профілактика здійснюється в аспектах виховання, освіти, прилучення до культури, громадської діяльності й

економічної діяльності. З учнями професійно-технічних закладів соціально-педагогічна профілактика торгівлі людьми може здійснюватися під час навчальних занять, на яких учні навчаються розпізнаванню цього явища; виховної роботи; соціальної роботи; суспільно корисної діяльності; культурної діяльності; економічної діяльності (аналіз пропозицій послуг працевлаштування, своїх потреб і можливостей їх задоволення законними шляхами, своєю працею тощо).

Варто наголосити, що домінантою у профілактичній роботі з учнями ПТНЗ має стати формування в останніх навичок соціальної компетентності. Тому в процесі профілактичної роботи важливо зробити акцент на формуванні таких життєвих навичок, як: емоційно-вольових; інтелектуальних; соціальних.

ЛІТЕРАТУРА

1. Запобігання торгівлі людьми в системі професійно-технічної освіти : навч.-метод. посіб. / І. Д. Зверева, Р. М. Зеленський, Н. С. Калащенко та ін. – К. : ТОВ «Агентство «Україна», 2008. - 262 с.
2. Оржеховська В. М. Соціально-педагогічні основи профілактики правопорушень важковиховуваних учнів : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01 / Валентина Михайлівна Оржеховська. – К., 1995. – 440 с.
3. Потенціал волонтерства та лідерства у здійсненні профілактики ВІЛ/СНІДу та ризикованої поведінки на базі професійно-технічних навчальних закладів : навч. посіб. / Т. В. Журавель, Н. В. Зимівець, Т. П. Спіріна та ін. ; за ред. Т. В. Журавель, Т. Л. Лях. – К., 2013. – 282 с.

О. В. Старовойтова
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ВІДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У Національній доктрині розвитку освіти зазначено, що в Україні повинен забезпечуватися прискорений, випереджальний інноваційний розвиток освіти шляхом оновлення змісту освіти та організації навчально-виховного процесу відповідно до демократичних цінностей, ринкових зasad економіки, сучасних науково-технічних досягнень.

Д. С. Мазоха та Н. І. Опанасенко зазначають, що педагогічна професія вимагає особливої чутливості до постійно оновлюваних тенденцій суспільного буття, здатності до адекватного сприйняття потреб суспільства й відповідної корекції навчально-виховної діяльності. Особливу значущість має ця здатність за теперішньої інформаційної доби, яка потребує багатьох принципово відмінних від попередніх навичок, умінь і відповідного мислення. Школа як один із найважливіших інститутів соціалізації людини, підготовки молоді до ролі активних суб'єктів майбутніх суспільних процесів повинна бути винятково уважною як до нових реалій і тенденцій суспільного розвитку, так і до нововведень у сфері змісту, форм і методів навчання й виховання. Відповідно інноваційність має характеризувати професійну діяльність викладача ВНЗ.

Молчанова В. В. Практика сайпінгової дискусії у розвитку творчо-исследовательского мыслення у вихованців художніх і творчо-педагогічних закладів освіти.....	131
Непіт Л. С. Аналіз основних діяльностей концепції Г. Віденської.....	134
Носаченко В. М. Сутність картографічної компетентності майбутніх учителів географії.....	137
Палагута І. В. Підготовка майбутнього учителя до інноваційної педагогічної діяльності.....	140
Панченко Є. А. Самореалізація творчого потенціалу молоді засобами неформальної освіти в США.....	143
Protsenko I. I. Heuristically dialogue in the learning process of students in the study of them humanities.....	146
Проценко О. Б. Акмеологічне освітнє середовище як чинник саморозвитку майбутнього викладача вищого навчального закладу.....	148
Радько Н. М. Громадянське та правове виховання як складові соціалізації в процесі самореалізації особистості: основні поняття.....	151
Райковська Г. О., Головня В. Д. Теоретичні засади комп'ютерного геометричного моделювання в ЗОНЗ.....	155
Руденко І. В. Художньо-педагогічні технології у формуванні творчої активності підлітків.....	158
Спіріна Т. П., Середа Л. В. Особливості соціально-педагогічної профілактики торгівлі людьми серед учнів професійно-технічних навчальних закладів.....	161
Старовойтова О. В. Роль інноваційних видів діяльності для вивчення іноземних мов.....	163
Сушкевич О. В. Особливості застосування подкастів у фаховій підготовці майбутніх учителів англійської мови.....	165
Сьома С. О. Співпраця МАН із вищими навчальними закладами: історичний аспект.....	167
Тамбовська К. В. Ставлення вчителів до формування інтелектуальної культури особистості засобами навчально-виховного процесу.....	170
Уварова А. М. Використання зразків педагогічної розповіді в евристичній технології формування риторичної майстерності майбутніх учителів.....	172
Ушакова Н. В. Щодо питання моделювання наукового тексту у процесі навчання професійного спілкування.....	175
Чашечникова О. С. Один з аспектів підготовки вчителя математики. Досвід США та України.....	177
Шварп Н. В., Альохіна Н. В., Сабатовська І. С. Педагогічні умови формування та розвитку творчого потенціалу майбутнього викладача.....	179
Щебликіна Т. А. Використання комп'ютерного тестування для діагностики стану навчальних досягнень студентів.....	182
РОЗДІЛ 8. ІННОВАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	185
Балакірєва В. А. Специфіка продуктивної освіти молодших школярів.....	185
Безрукова А. Р. Особливості виховання дітей у США.....	186
Белсніська Г. В. Навчання на засадах дослідження.....	189
Білюк О. Г. Інтерактивні технології навчання у практичній підготовці фахівців початкової освіти.....	192
Василько О. О., Степаненко О. В. Проблемне навчання як інноваційний чинник підготовки фахівців початкової школи.....	194
Волинець Ю. О. Модель змістово-технологічного забезпечення формування дослідницьких умінь майбутніх вихователів ДНЗ.....	197
Гаврило О. І. Педагогічна освіта в Німеччині.....	200